

LÆRERVEJLEDNING TIL UNDERVISNINGSFORLØBET:

En særlig rundvisning

Eventyr, du tror, du kender



En særlig rundvisning

- Eventyr, du tror, du kender

Målgruppe:	1.-4. klasse
Varighed:	2 timer
Fag:	Dansk og Billedkunst
Max. deltagere:	30
Pris:	900,-

Forløbet underbygger, at eleverne:

- skaber nye fortællinger med både mundtlige og billedlige udtryk
- skaber billeder og historier med afsæt i H.C. Andersens kunstneriske metoder
- forholder sig kritisk og reflekterende til museumsformidling

OBS: Denne lærervejledning indeholder et opgavesæt sidst i materialet, som kan benyttes efter forløbet.

Før I besøger H.C. Andersens Hus

Undervisningsforløbet kræver ingen forberedelse. Når I ankommer i H.C. Andersens Hus, tager en af vores formidlere sig af godt af hele gruppen fra start til slut. H.C. Andersens Hus er ikke et almindeligt museum og byder derfor ikke på almindelige undervisningsforløb.

I læringsuniverset vil vi invitere eleverne ind i Andersens lærerige, forunderlige og overraskende univers. Derfor er det en fordel, hvis elementer i forløbet forbliver netop dét – overraskelser. Ønsker I alligevel at åbne op for emnet sammen med eleverne inden besøget, kan det med fordel være med åbne, undrende spørgsmål som:

- Hvad er et museum?
- Hvad er et eventyr?
- Hvad er det første, I tænker på, når I hører navnet "H.C. Andersen"?

I læringsuniverset garanterer vi, at svarene på spørgsmål som disse ville være flere og mere nuancerede efter besøget.

Under besøget

I undervisningsforløbet veksler formidleren imellem flere former for vidensdeling og læring. I nogle dele af forløbet skal eleverne primært lytte til formidleren, imens andre dele af forløbet består af åbne dialoger og en fælles søgen, undren og udforskning. Her er det vigtigt, at elevernes umiddelbare svar og tanker får plads. Formidleren styrer dialogen og sikrer, at alle elever bliver hørt, og at forløbet skrider fremad.

Formidleren vil være tydelig over for eleverne og dig i de enkelte situationer, om hvorvidt eleverne skal lytte, deltage eller arbejde på egen hånd. Spørg formidleren, hvis du er i tvivl om din rolle undervejs.

Selve undervisningsforløbet

Når eleverne ankommer, var det egentlig meningen, at eleverne skulle have en rundvisning. Men den formidler, som eleverne møder, har fået en idé. Hun har givet den samme rundvisning i den samme udstilling mange gange, og pludselig er det gået op for hende, at hun synes, museet trænger til en ny udstilling. Derfor har hun fundet på, at hun og eleverne sammen skal lave en lynudstilling.

Men eleverne er selvfølgelig nødt til at vide lidt om det, de skal udstille. Derfor fortæller formidleren begejstret og levende om H.C. Andersens måde at digte eventyr på. Hun bruger spændende eksempler og gode spørgsmål, som engagerer eleverne. Sammen undersøger formidleren og eleverne også museets eventyrdel for inspiration.

I museets atelier arbejder eleverne og formidleren sammen henimod deres kommende lynudstilling. Ved hjælp af forskellige billedkunst-materialer arbejder eleverne med at få de helt rigtige udtryk frem i hver deres lille udstillingsværk. Sammen med formidleren fordyber de sig i de tanker og tolkninger, som eleverne gerne vil have frem i deres udstilling. Der arbejdes altså på samme tid i flere kunstneriske lag, på samme måde som H.C. Andersen ofte gjorde det, når han skabte én form for kunst med inspiration fra en anden.

Til sidst får formidleren og lærerne en helt særlig rundvisning - en enerundvisning i elevernes lynudstilling. Her støtter formidleren op om børnenes fortællinger med åbne og improviserende spørgsmål.

For overraskelsesmomentet skyld er det en fordel, at eleverne ikke er forberedt på formidlerens særlige ide.

Efter besøget

Her følger et opgavesæt, der giver mulighed for at følge op på undervisningsforløbet hjemme i klassen. Undervisningsforløbet kan sagtens stå alene, og efteropgaverne er udelukkende til dem, der ønsker at dykke længere ned i Andersens kunstneriske univers og digtermetoder.

OPGAVESÆT - EN SÆRLIG RUNDVISNING

Opgavesæt til klasseundervisning tilknyttet forløbet

”En særlig rundvisning – eventyr du tror, du kender”.

Opgavesættet kan benyttes i klasseundervisningen efter undervisningsforløbet ”En særlig rundvisning – eventyr, du tror, du kender”. I opgavesættet bruger eleverne blandt andet materiale, som de selv har produceret under forløbet. Opgavesættet kan derfor kun benyttes, når eleverne har oplevet ”En særlig rundvisning – eventyr, du tror, du kender” i H.C. Andersens Hus.

Opgavesættet består af 3 dele:

- En historie til oplæsning: Pengegrisen. Historien er ét af H.C. Andersens mange eventyr, hvor ting besjæles.
- En åben og fri diskussion på klassen, hvor lærer og elever sammen undersøger filosofiske spørgsmål med udgangspunkt i ”Pengegrisen”.
- En kreativ opgave, hvor eleverne skal arbejde videre med den Andersenske digtermetode, som de fik kendskab til under undervisningsforløbet.
Den kreative opgave kan løses på flere ”niveauer”:
 - 1) Eleverne kan svare på spørgsmålene ved at tale med sidemanden.
 - 2) Eleverne kan svare på spørgsmålene ved at tegne en tegning.
 - 3) Eleverne kan svare på spørgsmålet ved at lave en kollage af gamle aviser, karton, egne tegninger og egen skrift osv.I udgave 3 føres det æstetiske element af undervisningsforløbet videre ud i klassen.

Opgaverne er udviklet sådan, at de følger den læringsprofil, som eleverne mødte i deres besøg på museet. Det betyder, at de veksler mellem fordybelse og refleksion, samt at eleverne selv får lov at skabe nye fortællinger og universer med brug af Andersens særlige digtermetode. Læs mere om vores læringsprofil på vores hjemmeside.

1) Historie til oplæsning

Historien læses op for eleverne.

- Man kan med fordel bede dem række hånden op undervejs, hvis der er et ord, de ikke forstår, hvorefter ordet forklares af læreren.

Pengegrisen af H.C. Andersen, 1854

Der var så meget legetøj i børneværelset. Øverst på skabet stod sparegrisen, der var lavet af ler. Den havde naturlig sprække i ryggen og sprækken var med en kniv gjort større, så der også kunne komme sølvdalere ind og der var gået to, sammen med mange andre mønter. Pengegrisen var så propet, at han ikke længere kunne rasle, og det er det bedste en pengegris kan klare. Dér stod han nu øverst på hylden og så ned på alt i værelset. Han vidste, at med alle de mønter han havde i maven, kunne han købe det hele, og det er godt at vide.

Det tænkte de andre i værelset også på, men de sagde det ikke, for der var jo andet at tale om. Kommodeskuffen stod på klem og en stor dukke kiggede frem, hun var ret gammel og gået i stykker ved halsen. Hun så ud i værelset og sagde: "Skal vi nu ikke lege mennesker, det er der altid noget ved!". Så blev der en larmen og en buldren, selv billederne på vendte sig på væggen. De ville vise, at de også havde bagside, men det var ikke for at sige dukken imod.

Det var midt om natten. Månen skinnede ind ad vinduet og gav en god belysning. Nu skulle legen begynde og alt legetøjet var inviteret, selv barnevognen, der dog hørte til det grovere legetøj. "Enhver er god nok i sig selv!" sagde den, "Vi kan ikke alle sammen være fornemme! Nogen er jo nødt til at arbejde, som man siger!"

Pengegrisen var den eneste, som fik indbydelsen i et brev. Han stod så højt oppe, at de andre ikke troede at han kunne høre dem, hvis de råbte til ham. Han gav heller ikke svar på, om han kom, for han kom ikke. Hvis han skulle være med, måtte han nyde det fra hylden. Det kunne det andet legetøj rette sig efter og det gjorde de så.

Det lille dukketeater blev straks stillet op så pengegrisen kunne se lige ind i det. De ville begynde med et teaterstykke, og så skulle der være te og samtale. Gyngehesten skulle tale om træning og fuldblod, barnevognen om jernbaner og dampkraft – det var jo alt sammen noget, som de vidste noget om og som de kunne tale om. Uret på væggen talte om politik – tik – tik! Det vidste hvad klokken var slået, men de andre sagde, at det ikke passede.

I sofaen lå to puder, der var yndige og dumme – og så kunne teatret begynde.

Alle sad de og så på, og de blev bedt om at smælde, knalde og rumle, for det var ikke alle, der kunne klappe. Men ridepysken sagde, at han aldrig smældede for de gamle, men kun for de unge, der ikke var forlovede endnu. "Jeg knalder for alt!" sagde knaldperlen.

Teaterstykket var ikke ret godt, men dem, der spillede, gjorde sig umage. Teaterdukkernes snore var for lange, så dukkerne hang udover scenen, men så kunne man også bedre mærke dem. Den ødelagte dukke synes, at det var så spændende, at kun gik endnu mere i stykker, og pengegrisen var så imponeret, at han besluttede at sætte teaterdukkerne i sit testamente.

Det var en sand fornøjelse, og legetøjet glemte alt om tevandet og begyndte på samtalen. I samtalen legede de mennesker, men de mente ikke noget ondt med det, de legede kun. Alle tænkte på sig selv, men også på, hvad pengegrisen mon syntes om det hele. Pengegrisen tænkte langt, han tænkte på testamente og begravelse og han stak næsen længere og længere frem for at følge med i samtalen og KNAK! Der lå han på gulvet i stumper og stykker, mens mønterne fra hans mave dansede og sprang; de mindste snurrede, de store trillede og den eneste sølvdaler ville gerne trille hele vejen ud i verden. Og det kom han og det kom de alle sammen; og skårene af pengegrisen kom i skraldespanden. På skabet selv stod igen næste dag en ny pengegris af ler. Der var endnu ikke en skilling i den, og derfor kunne den heller ikke rasle. På den måde lignede han den anden, og det var altid en start – og med den vil vi ende historien!

2) Åben diskussion

I den åbne diskussion, skal samtalen med og mellem børnene ikke hen til et bestemt svar. Det er heller ikke nødvendigt, at alle i klassen bliver enige. Vigtigere er det, at børnene kommer med deres bud på et svar og øver sig i at argumentere.

- Denne tilgang til åbne diskussioner ligger i tråd med Andersens eget læringsunivers og hans eventyr, hvor han ofte præsenterer flere holdninger uden at vise, hvilken han synes er den rigtige. Læs mere på vores læringsprofil på vores hjemmeside.

Åbne spørgsmål

Denne del af opgavesættet tager udgangspunkt i filosofisk dialog og Open Questioning Mindset (se referencer). Det samme gjorde formidlerens måde at samtale med børnene på under museumsbesøget. I Open Questioning Mindset har den voksne ikke et bestemt indholdsmæssigt mål med samtalen, bidrager ikke selv med indhold og er først og fremmest ude på at lytte til og forstå børnenes refleksioner.

Læringsuniverset i H.C. Andersens Hus har tilpasset og implementeret denne metode i alle undervisningsforløb, da den passer til Andersens åbne, undrende og perspektiverende eventyrunivers.

Hurtige råd om den åbne, filosofiske dialog.

- Sæt jer i en cirkel på gulvet. Det bryder vanerne og fortæller eleverne, at I nu skal føre en samtale på en ny måde, hvor det ikke er dig, der har svarene.
- Bed altid eleverne om at tale sammen to og to om det stillede spørgsmål, inden de svarer. Sådan ved du, at de alle har taget stilling og har sat ord på deres tanker.
- Hvis dialogen skal holdes åben og primært mellem børnene, er det en fordel ikke at vurdere børnenes svar ved at sige "flot!", "spændende!" eller "det synes jeg, at du har ret i". Kvitter i stedet med et "tak" eller lign. På den måde signalerer du, at alle svar har samme værdi.
- Er børnenes svar korte eller få, kan du uddybe med "vil du sige mere om det?" eller et simpelt "hvorfor?"
- Hvis der opstår gode emner undervejs, som børnene selv bringer på bane, så kan du som lærer gribe dem og stille et nyt spørgsmål. Eksempel:
Elev: "Grisen er ikke fornem, den er bare rig".
Lærer: "Nu vil jeg gerne have at I snakker sammen to og to om spørgsmålet:
Er det at være fornem det samme som at være rig?"

Spørgsmål 1

Hvad handler Pengegrisen om?

Spørgsmål 2

Er Pengegrisen fornem?

a. (Hvorfor?)

Spørgsmål 3

Hvis jeres legetøj var levende, hvad ville det så helst lave?

Spørgsmål 4

Hvad betyder det, at man er levende?

Spørgsmål 5

Hvorfor tror I, at H.C. Andersen bruger legetøj til at fortælle sin historie?

3) Kreativ opgave

Den kreative opgave kan løses på flere "niveauer":

- 1) Eleverne kan svare på spørgsmålene ved at tale med sidemanden.
- 2) Eleverne kan svare på spørgsmålene ved at tegne en tegning.

Læreren læser op:

Nu skal du forestille dig, at du lige er faldet i søvn, og legetøjet på dit værelse begynder at vågne. Det andet legetøj på dit værelse er meget nysgerrig på det forstørrelsesglas, som ligger på bordet. Måske har de aldrig set noget lignende? Måske har du vist det til din mor eller far, og de har måske sagt "Neeeee, hvor er det fint", som en mor og far jo siger.

Det andet legetøj spørger forstørrelsesglasset, hvor det kommer fra. Forstørrelsesglasset fortæller dem, at det faktisk kommer fra et vaskeægte museum, og at det har været udstillet i en meget særlig lynudstilling.

Det andet legetøj synes, at det lyder meget fint og spændende, og de vil også gerne udstilles på et museum. Derfor beslutter de sig for at lege museum, fordi de synes, at det lyder meget fint og klogt.

Eleverne skal nu besvare spørgsmålene på én af de tre måder beskrevet ovenfor:

- Hvordan ser det ud på dit værelse, når dit legetøj gerne vil lege museum?
- Hvad er den vigtigste ting på dit museum? Hvordan kan man se, at det er vigtigt?
- Er der noget legetøj på dit værelse, som bliver holdt udenfor af de andre?
Hvordan kan man se det?
- Er der noget legetøj på dit værelse, der gerne vil ud på eventyr?
Hvordan kan man se det?

Referencer:

"H.C. Andersens metode", af Jacob Bøggild og Henrik Lübker, 2020

"Once upon an if", Peter Worley, 2006

"Pengegrisen", H.C. Andersen, 1854

"Den Standhaftige Tinsoldat", H.C. Andersen, 1838

"Kærestefolkene", H.C. Andersen, 1843

LÆRINGSUNIVERSET er en del af H.C. Andersens Hus.
Læs mere på vores hjemmeside om, hvad vi kan tilbyde jer.

<https://hcandersenshus.dk/laeringsuniverset/>